

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/81/2018
Identifikačné číslo spisu: 1208204860
Dátum vydania rozhodnutia: 08.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1208204860.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J. E., bytom v L. L., L. XX, zastúpeného JUDr. Marianom Holým, advokátom so sídlom v Brezne, Boženy Němcovej 1/A, proti žalovanému Cirkve Adventistov siedmeho dňa - Slovenské združenie, so sídlom v Bratislave, Cablkova 3, zastúpenému spoločnosťou CLC advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Bratislave, Panenská 18, IČO: 36 707 856, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Milan Tomáško, o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 8C/51/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. septembra 2017 sp. zn. 8Co/90/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. septembra 2017 sp. zn. 8Co/90/2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. augusta 2016 č. k. 8C/51/2008-302 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 20.630,52 €, vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. S poukazom na právoplatný čiastočný rozsudok z 25. novembra 2015 č.k. 8C/51/2008-125, ktorým určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalobcovi listom zo 04. februára 2008 je neplatné a že pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným skončil dňom vyhlásenia rozsudku, nakoľko od žalovaného nebolo možné spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, rozhodol o zvyšku žalobcom uplatnených nárokov na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru za obdobie od 1. apríla 2009 do 25. novembra 2015 podľa § 79 ods. 1 a ods. 2 v spojení s čl. 2 Zákonníka práce. Poukázal na to, že o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru bolo rozhodné z dôvodu formálnych nedostatkov, a to konkrétne pre neuvedenie nezameniteľných dôvodov skončenia pracovného pomeru v jeho písomnom vyhotovení a z dôvodu nepreukázania jeho doručenia žalobcovi do vlastných rúk. Poukázal tiež na odôvodnenie čiastočného rozsudku, v ktorom bolo skonštatované, že v zmysle vnútorných predpisov cirkvi je základným predpokladom výkonu činnosti duchovenského pracovníka a následne vysväteného kazateľa členstvo v cirkvi, pričom žalovaný rozhodol o vylúčení žalobcu z cirkvi 9. februára 2008. Konštatoval, že konanie žalobcu, ktorým dochádzalo k porušovaniu kazateľskej etiky,

možno vzhľadom na povahu funkcie kazateľa považovať za nepatričné, pričom žalobca do času vydania čiastočného rozsudku nespochybňoval svoje vylúčenie z cirkvi, rovnako nerozporoval tvrdenia žalovaného ohľadom jeho nevhodného správania sa k ženám a za týmto účelom ani nepredložil žiadne dôkazy na svoju obranu. V nadväznosti na uvedené mal za to, že cirkevný poriadok umožňoval žalobcovi opätovne sa dovoliť prijatia do cirkvi, prípadne sa písomne odvolať k zboru ako celku, pokiaľ sa domnieval, že s ním miestny zbor nezaobchádzal čestne (7. kapitola strana 59 cirkevného poriadku). Uviedol, že žalobca v priebehu konania nepreukázal, že by mal záujem stať sa opätovne členom cirkvi, poprípade že by sa relevantným spôsobom bránil proti vylúčeniu z cirkvi, a preto uzavrel, že žalovaný rozhodol o vylúčení žalobcu z cirkvi, keďže právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje cirkvám spravovať svoje vnútorné záležitosti nezávisle od štátnych orgánov a súd nie je oprávnený skúmať dôvodnosť vylúčenia žalobcu z cirkvi. V nadväznosti na žiadosť žalovaného nepriznať žalobcovi náhradu mzdy za obdobie nad rozsah 12 mesiacov, posudzoval nárok žalobcu na náhradu mzdy z hľadiska dobrých mravov. V konaní nemal preukázané, že by sa žalobca v zmysle cirkevného poriadku voči rozhodnutiu žalovaného o vylúčení z cirkvi odvolal, poprípade že by prejavil záujem stať sa opätovne členom cirkvi po jeho vylúčení. Zbavenie členstva žalobcu v cirkvi tak považoval za jeden z dôvodov, pre ktorý rozhodol, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že boli splnené predpoklady pre aplikáciu moderačného oprávnenia primerane znížiť náhradu mzdy a prihliadnuc na všetky relevantné okolnosti, ktorými sú doterajšia dĺžka pracovného pomeru, špecifickosť pracovnej pozície žalobcu, ale aj to, že žalovaný žalobcu vylúčil z cirkvi, čo predstavuje základný predpoklad výkonu funkcie kazateľa, považoval priznanie mzdy za obdobie 6 rokov za primerané. Vychádzajúc z priemerného mesačného zárobku 719,21 € priznal žalobcovi náhradu mzdy za 12 mesiacov vo výške 8.630,52 € a náhradu mzdy za ďalších 60 mesiacov vo výške 12.000 € s primeraným znížením, ako sumu adekvátne naplňajúcu svoju satisfakčnú, sankčnú a sociálnu funkciu, pričom vo zvyšku uplatnený nárok na náhradu mzdy zamietol. Za nedôvodný považoval žalobcom uplatňovaný nárok na zaplatenie úrokov z omeškania, keď po zohľadnení, že dôvodom neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru boli len formálne nedostatky tohto právneho úkonu, považoval priznanú výšku náhrady mzdy za dostatočnú. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP vzhľadom na čiastočný úspech strán sporu.

2. Na odvolanie žalobcu a žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 19. septembra 2017 sp. zn. 8Co/90/2017 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti tak, že žalobu zamietol. V napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné, keď súd prvej inštancie založil svoje právne závery na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd na základe zhodných tvrdení strán vyhodnotil ako nesporné, že žalobca oznámil žalovanému listom z 15. februára 2008, že trvá na ďalšom zamestnávaní. Nárok na náhradu mzdy za (prvých) 12 mesiacov preto žalobcovi podľa odvolacieho súdu vznikol počnúc týmto okamihom. Pokiaľ si žalobca uplatnil nárok na náhradu mzdy (až) za obdobie od 1. apríla 2009 do 25. novembra 2015, nemožno mu nárok na náhradu mzdy za 12 mesiacov priznať, nakoľko náhradu mzdy si za toto obdobie (od 15. februára 2008 do 15. februára 2009) neuplatňoval. Žalovaný preto v podanom odvolaní dôvodne namieta, že žalobca si uplatňoval nárok na náhradu mzdy za 12 mesiacov až po uplynutí doby, za ktorú mu tento nárok vznikol. Hoci Zákonník práce v ustanovení § 79 výslovne neuvádza, za ktorých 12 mesiacov má byť táto náhrada mzdy priznaná, odvolací súd dospel v tomto smere k záveru, na rozdiel od súdu prvej inštancie, že začiatok obdobia 12 mesiacov sa viaže ku dňu vzniku nároku zamestnanca na náhradu mzdy na základe jeho oznámenia o trvaní na ďalšom zamestnávaní. Náhrada mzdy nepresahujúca 12 mesiacov, ktorú súd nemôže znížiť ani nepriznať, má povahu satisfakcie a sankcie za neplatne skončený pracovný pomer, na rozdiel od náhrady mzdy nad rozsah 12 mesiacov, ktorý nárok je dôsledkom neplnenia povinností zo strany zamestnávateľa prideľovať zamestnancovi, ktorý trval na tom, aby ho ďalej zamestnával, prácu podľa pracovnej zmluvy v zmysle § 47 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce. Povinnosť zamestnávateľa prideľovať zamestnancovi prácu podľa pracovnej zmluvy však závisí od možnosti a ochote zamestnanca túto prácu vykonávať. Ak teda zamestnanec nie je (objektívne) schopný alebo nie je (subjektívne) ochotný vykonávať prácu podľa pracovnej zmluvy, nemôže mu ani vzniknúť nárok na poskytnutie náhrady mzdy za prácu, ktorú nemôže alebo nechce vykonávať. Pokiaľ ide o náhradu mzdy v prípade, keď zamestnanec netrvá na tom, aby ho

zamestnávateľ ďalej zamestnával, táto už nemá charakter ekvivalentu mzdy, ktorú si zamestnanec nemohol zarobiť v dôsledku toho, že mu zamestnávateľ znemožnil vykonávať prácu, ku ktorej sa zaviazal podľa pracovnej zmluvy a ku ktorej bol tiež schopný a ochotný, ale má povahu satisfakcie voči zamestnancovi a súčasne aj sankcie voči zamestnávateľovi, ktorý neplatne skončil pracovný pomer so zamestnancom. Odvolací súd uviedol, že vedené závery vyplývajú z konštantnej judikatúry a sú aplikovateľné aj v prejednávanej veci (R 90/1970, R 51/1975). Poukázal na to, že ak bol žalobca vylúčený z cirkvi s následným zánikom členstva v cirkvi, prestal splňať predpoklad pre uzavretie pracovnej zmluvy na výkon práce kazateľa - duchovenského pracovníka, a pokiaľ by s ním žalovaný nemohol za tohto stavu uzavrieť pracovnú zmluvu na výkon práce kazateľa (§ 41 ods. 2 Zák. práce), nemohol mu ani pridelovať prácu podľa pracovnej zmluvy, na výkon ktorej stratil predpoklady vyžadované vnútornými predpismi žalovaného. Odvolací súd sa stotožnil so žalovaným, že vylúčenie žalobcu z cirkvi je autonómnou záležitosťou žalovaného, ako štátom registrovanej cirkvi, a preto rozhodnutie žalovaného o vylúčení žalobcu z cirkvi nemôže byť podrobené preskúmvaniu zo strany súdu. V opačnom prípade by došlo k ústavne neprípustnému zásahu do vnútornej autonómie cirkvi a do jej samostatnej a od štátnych orgánov nezávislej rozhodovacej právomoci. Odvolací súd preto nemohol prihliadnuť na námietky žalobcu, že o jeho vylúčení nerozhodol príslušný orgán cirkvi, že členské zhromaždenie nebolo riadne zvolané v súlade s cirkevným poriadkom a že nemal možnosť sa proti rozhodnutiu brániť. Súd prvej inštancie tak podľa odvolacieho súdu správne zohľadnil skutočnosť, že žalobca bol vylúčený z cirkvi a že stratil predpoklady (spôsobilosť) pre výkon práce duchovenského pracovníka, čo mu objektívne neumožňovalo ďalej zastávať pozíciu kazateľa. Tieto skutočnosti však odvolací súd považoval, za tak významné, že samé o sebe zakladali dôvod pre nepriznanie náhrady mzdy žalobcovi za uplatňované obdobie, bez potreby zohľadnenia ostatných skutočností, ktoré (už) neboli spôsobilé relevantne ovplyvniť posúdenie vzniku nároku žalobcu na náhradu mzdy. Vzhľadom na čiastočný úspech sporových strán nepriznal žiadnej z nich právo na náhradu trov (ani prvoinštančného ani odvolacieho) konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v celom rozsahu dovolanie žalobca, prípustnosť ktorého odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP, nakoľko mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, pričom jeho rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Žalobca nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že v zmysle § 79 Zákonníka práce náhradu mzdy za 12 mesiacov (z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru) možno priznať od vzniku nároku zamestnanca na náhradu mzdy na základe jeho písomného oznámenia o trvaní na ďalšom zamestnávaní. Namietal, že zo žiadneho z možných výkladov nemožno dôjsť k záveru, že by zákonné obdobie 12 mesiacov malo byť obdobím prvých 12 mesiacov odo dňa, ku ktorému sa mal pracovný pomer skončiť, poprípade odo dňa, keď zamestnanec oznámi zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní. Podľa žalobcu odvolací súd aplikoval správny právny predpis § 79 ods. 2 Zákonníka práce, ale urobil neprípustný a nezákonný výklad tohto ustanovenia v neprospech zamestnanca. Má za to, že v tejto otázke dovolací súd pri svojej rozhodovacej praxi ešte nezaujal stanovisko. Poukázal na záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6Cdo/157/2010, kde vyslovil právny názor, že ustanovenie § 79 ods. 2 Zákonníka práce treba vykladať tak, že súd môže na žiadosť zamestnávateľa náhradu mzdy za čas presahujúci deväť mesiacov primerane znížiť, prípadne vôbec nepriznať len výnimočne v prípade, ak by výkon práva na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru zaručeného ustanovením § 79 ods. 1 Zákonníka práce bol v rozpore s dobrými mravmi a v zmysle čl. 2 Zákonníka práce. Ustanovenie § 79 ods. 2 Zákonníka práce nemôže byť aplikované spôsobom, aby sa tým prakticky negovalo poskytnutie ochrany zamestnancovi vyplývajúce z ods. 1 tohto ustanovenia a aby sa vyplatilo konať protiprávne. Žalobca poukázal na to, že žalovaný v priebehu celého konania navrhoval znížiť alebo nepriznať náhradu mzdy žalobcovi za obdobie presahujúce 12 mesiacov, nikdy ale nepodal návrh, resp. vzájomnú žalobu, aby súd nepriznal náhradu mzdy žalobcovi vôbec.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Vo vzťahu k dovolaniu podanom žalobcom najvyšší súd uvádza, že žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ust. § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny

proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

13.3. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 1ECdo/10/2014, 3Cdo/146/2013).

13.4. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016.

13.5. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

13.6. Na záseade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

13.7. V danom prípade obsah spisu dáva podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

13.8. Princíp dvojinstančnosti, ktorým sa riadi súdne konanie vyjadruje vzájomnú nadväznosť i prepojenosť odvolacieho konania s konaním uskutočneným pred súdom prvej inštancie. Z uvedeného plynú zásadné medze v tom, že rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní musí predchádzať náležité konanie pred súdom prvej inštancie, pretože až jeho naplnením sa môže vytvoriť priestor pre účinné uplatnenie účelu, ktorý zákon sleduje v prípade opravného (odvolacieho) konania. Účelom odvolacieho konania je náprava skutkových a právnych pochybení súdu prvej inštancie, za predpokladu, že boli rozpoznateľne (zrozumiteľne) prezentované. K naplneniu tejto úlohy je potrebné najskôr zistiť ako súd prvej inštancie ustálil skutkový stav veci a ako ju právne posúdil, čo najspolahlivejšie signalizuje (práve) odôvodnenie jeho rozhodnutia. Rozhodnutie a jeho odôvodnenie je základným a bezpodmienečným objektom prieskumnej činnosti vykonávanej súdom vyššieho stupňa. Výsledky prieskumnej činnosti sú vždy reakciou na správnosť a opodstatnenosť dôvodov preskúmaného rozhodnutia vo svetle

uplatnených odvolacích námietok. To znamená, že preskúmané rozhodnutie musí spĺňať požiadavky zákona z hľadiska jeho odôvodnenosti (preskúmateľnosti). Účelom odôvodnenia rozhodnutia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť dôvody jeho rozhodnutia. Myšlienkový postup súdu musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku.

14. Predpokladom vzniku práva na náhradu mzdy v zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce je neplatne skončenie pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým zrušením alebo v skúšobnej dobe a oznámenie zamestnanca, že trvá na ďalšom zamestnávaní. Právo na náhradu mzdy pri neplatnom rozviazaní pracovného pomeru preto nemôže vzniknúť skôr než zamestnanec oznámi zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby bol ďalej zamestnávaný.

15. V predmetnom spore už z obsahu samotnej žaloby vyplýva, že žalobca uplatnil náhradu mzdy. Súd nižšej inštancie vychádzali len z petitu žaloby a nie aj z obsahu žaloby a skutkových tvrdení uvedených žalobcom v žalobe. K žalobe je pripojené podanie, ktoré žalobca adresoval žalovanému, kde nesúhlasí s okamžitým skončením pracovného pomeru zo strany žalovaného a trvá aj na ďalšom zamestnávaní. Zároveň žalobca podal aj žalobu na súd v lehote. V texte rozšírenia žaloby žalobca uplatňuje aj náhradu mzdy, kde uvádza rôzne dátumy, od kedy žiada priznanie náhrad mzdy. Touto skutočnosťou sa však súdy nižšej inštancie nezaoberali.

16. Zároveň je potrebné v súvislosti s vyššie uvedeným dať do pozornosti judikatúru (R 10/1969, 4Cdo/42/1995, R 33/1996), podľa ktorých ak z obsahu žaloby vyplýva, že zamestnanec sa domáha neplatnosti skončenia pracovného pomeru preto, že chce zostať aj ďalej u zamestnávateľa zamestnaný, alebo že sa domáha vyslovenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru bez toho, aby trval na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, potom treba predpokladať (s tým, že prípadne pochybnosti odstráni súd v priebehu konania), že sa uplatňuje aj nárok na náhradu mzdy.

17. Odvolací súd sa v tejto súvislosti nevysporiadal s otázkou fikcie existencie návrhu na priznanie náhrady mzdy v čase podania žaloby pre určenie neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru daného žalobcovi žalovaným.

18. Ak zamestnanec v žalobe podanej po dni účinnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru tvrdí, že zamestnávateľ s ním neplatne rozviazal pracovný pomer, potom z obsahu takej žaloby vyplýva, že sa zamestnanec domáha jednak vyslovenia neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, jeho ďalšieho trvania a taktiež aj prípadnej náhrady mzdy. (viď. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/180/2009).

19. Najvyšší súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 25. novembra 2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019, ktoré bolo 30. marca 2021 prijaté občianskoprávnym kolégiom najvyššieho súdu do Zbierky stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako rozhodnutie z kolégia č. 17: „Obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh.“

20. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť (ak ho predsa len v žalobe právne posúdi, súd daným posúdením nie je viazaný.) Je totiž vecou súdu, aby v zmysle zásady „iura novit curia“ podal právnu kvalifikáciu uplatňovaného nároku. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobkyňa vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je tak rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu (5Cdo/120/2017). Inak povedané predmet konania (resp. obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Na základe žalobného návrhu a opísania skutkového deja možno individualizovať predmet konania. Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými

tvrdeniami žalobcu v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh.

21. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na výskyt vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd sa už nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní žalobcu.

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.